

EEN LIEFDE IN AUBEL

De laatste reünie

*Dat Belgische plaatsje waar jij altijd naar de markt gaat.
Cunie Landeweert*

© drs. Ruud J. E. Offermans

Voorkant: Oorkonde van Millen uit 1144 © AMPP Janssen.
Sittard, midwinter 2025

Met dank aan de Aubel-gangers: Rian & Roger Hameleers,
Mark en Doreen Verhaegh, Désiree Cals, Frank Offermans &
Fabien Godelaine, Thomas Lambiet.

© Alle rechten voorbehouden

Inhoud

Inleiding	6
FRANS LIMBURG	7
Inleiding	7
De Taalkwestie: Wat is 'Platdiets'?	7
De Verfransing van Aubel	8
Economische Geschiedenis: Van Akker naar Weide	9
Historische achtergrond en taal	9
Versnippering en grenswijzigingen	10
Historische Achtergrond	11
De Taalkundige Complexiteit	13
De huidige situatie	14
Geografie en Economie	14
Historische Context en Verfransing	14
De Taalgrens van 1962/1963	15
Toekomstperspectief	16
Historische Oorsprong	16
Taalkundige Grenzen en Dialecten	16
Bestuurlijke Indeling en Faciliteiten	17
Het Land van Dalhem en de Voerstreek	17
Het Romaanse 'Taaleiland' Aken-Vaals	18
De migratie vanuit Namen (Malonne)	19
De uiteindelijke Germanisering	19
De 'Kunstmatige' Grenzen	19
Kelmis: Het Bolwerk van de Volkstaal	20
De 'Verfransingsmachine' in de Overmaas	20
Spanning tussen Volkstaal en Wet	21
Geografie en Oorsprong van de Voerstreek	21
De Taalproblematiek. Volkstaal vs. Cultuurtaal	21
De Breuklijn van 1963	22
Maatschappelijke Verscheuring	23
De Huidige Situatie: Vernederlandsing	25
De laatste reünie	25
LAND VAN HERVE	31
Utrecht	33

Een liefde in Aubel.....	37
Stichting van de markt in Aubel.....	37
Persoonsbeschrijving.....	47
Ulvend	51
Pius X.....	54
Theresiaweg.....	57
Euregio Maas-Rijn.....	59
Het gebied in 1702.....	61
LUIK.....	73
Geografie	73
Etymologie	73
AKEN.....	74
Naam.....	74
MAASTRICHT	74
Klimaat	75
Etymologie	76
Taal en literatuur.....	76
Het ideaal van Paus Pius X.....	81
Aubel.....	83
Wijnbouw	98
Veurs	101
Limbourg.....	104
Overmaas	111
Zondagmiddag.....	132
SELFKANT.....	139
Duits Limburg	139
Geologie en geomorfologie.....	166
Historische ontwikkeling.....	168
Ortsname Sittard	176
Dialect	188
De talen van de Selfkant	189
Sittardse diftongering.....	191
Die Ortschaften.....	197
Landschap en ontsluiting van het noordelijke drosambt	198
Schalbruch: toponymie, bestuur en landgebruik	198

Isenbruch en het broeklandschap	199
Oerbanken: vorming, verspreiding en samenstelling	200
Oerwinning en agrarische betekenis	200
Isenbruch: bebouwing en infrastructuur	201
Havert: nederzettingsgeschiedenis en ruimtelijke structuur	201
Alfens en Haus Wammen	202
Höngen en de noordelijke zone van het drosambt	205
Millen	205
Wehr	210
Hillensberg	211
Süsterseel	214
Tüddern	214
Saeffelen	216
Treinreis	216
Banneux	222
Epiloog	228
Literatuur	230

Inleiding

Ze waren verzameld in de zaal van het Academiegebouw. Het Academiegebouw (Domplein 29) was een geschenk van burgers, stad en provincie bij het 250-jarig bestaan van de universiteit in 1886. Het gebouw kwam uiteindelijk in 1891-'94 tot stand. Het is opgetrokken in de zogenaamde neorenaissance-stijl. Twee haakse vleugels met een diagonaal in de hoek geplaatste ingang, vormen de toegang tot een complex op onregelmatige plattegrond. In dat complex zijn ook het 'Groot Kapittelhuis' en het claustrale huis 'Achter de Dom' opgenomen. In de voorgevel heeft men rijke neorenaissance-motieven verwerkt. In deze reliëfs vindt men het embleem van de universiteit met de tekst 'Sol iustitae illustra nos' (Zon der Gerechtigheid verlicht ons).

Er was geroezemoes. Uiteindelijk kwam ik, Rutger de Zwart binnen en werd het stil in de zaal. Enkele professoren met een toga aan stelde vragen over het Land van Herve, het Eupenerland en de Selfkant die ik goed kon beantwoorden. Plotseling kwam een bode die met een stok op de vloer stampte

binnen. Ik was gepromoveerd. Hieronder bevindt zich een beknopte weergave van mijn dissertatie:

FRANS LIMBURG

Inleiding

De Taalkwestie: Wat is 'Platdiets'?

De kern van de tekst gaat over de complexe taalgrenzen in de regio: o.a. de Benratherlinie (machen/maken). Dit is de oude taalgrens tussen de Hoogduitse en Nederduitse (waaronder het Nederlands) dialecten. De auteur benadrukt dat het **Platdiets** wetenschappelijk gezien een Nederfrankisch-Limburs dialect is, en dus geen Hoogduits. Het is nauw verwant aan de taal in Aubel, de Voerstreek en Maaseik. Er heerste een strijd tussen drie talen. De regio was een speelbal van invloeden. Vanuit het westen drong het Frans op (via Verviers en de adel), terwijl vanuit het oosten het Hoogduits terrein won via de kerk en het onderwijs (vanuit Aken) en het Nederduits terrein verloor.

Het Platdiets is een overgangsdialect tussen het Limburgs en het Ripuarisch (Middelduits). Het is noch zuiver Nederlands, noch zuiver Duits. In de dissertatie wordt het ook wel 'Geullands' genoemd. Etymologie: De term 'Plat' verwees oorspronkelijk naar de lage geografische ligging, maar kreeg later een (vaak onterechte) bijklank van 'volks' of 'laag'. Verwantschap: Het is nauw verwant aan dialecten uit Nederlands Zuid-Limburg (Valkenburg, Vaals, Heerlen) en zelfs aan het *Plautdietsch* van de Mennonieten wereldwijd.

De Verfransing van Aubel

Aubel dient als treffend voorbeeld van de snelle taalverandering: In 1846 sprak nog 57% van de bevolking Nederlands. Na de Eerste Wereldoorlog (waarin de streek zwaar leed onder Duits geweld) daalde dit aantal drastisch. In 1930 was het Nederlands als omgangstaal grotendeels verdrongen door het Frans, mede door de anti-Duitse sentimenten en de invloed van Wallonië. Ondanks de verfransing herinneren oude gevelstenen en Nederlandstalige straatnamen (zoals *Hoenderstraet* en *Kannerweg*) nog aan het Diets verleden.

99. Place Albert 1er.
« Aux Trois Rois »

97. Place Antoine Ernst.
« A l'Empereur »

100. Place Ferdinand Nicolai.
« Au Soleil d'or »

98. Rue de Gorbex.
« Au Blanc Cheval »

Gevelstenen in Aubel.

Economische Geschiedenis: Van Akker naar Weide

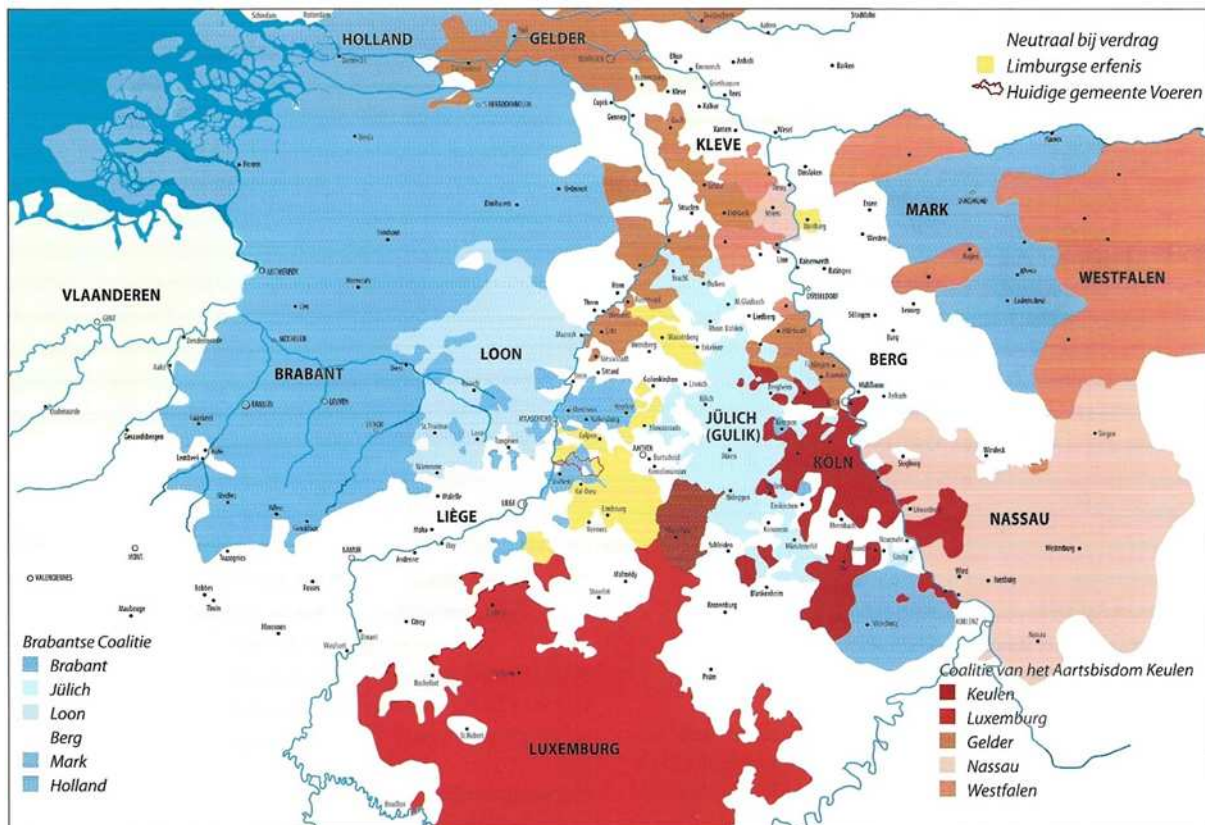
Het Land van Herve (waartoe Aubel behoort) onderging vanaf de 16^e eeuw een grote metamorfose in de vorm van vetweiderij: arbeidsintensieve akkerbouw maakte plaats voor grasland en veehouderij. De regio werd beroemd om zijn boter en kaas. Omdat veeteelt minder tijd kostte dan akkerbouw, ontstond er ruimte voor huisindustrie in de wol- en metaalsector, o.a. in Messitert. Tegen 1683 bestond maar liefst 93% van het gebied uit grasland.

Historische achtergrond en taal

Oorspronkelijk behoorde de regio tot het hertogdom Limburg. De streek was een lappendeken van dialecten: in de

kerngebieden (zoals Walhorn, Baelen en Montzen) sprak men Limburgs/Platdiets, terwijl andere delen Frans- of Waalstalig waren. Vanaf de 13^e eeuw diende het Nederlands (of Brabants gekleurd Nederlands) als cultuurtaal.

Versnippering en grenswijzigingen

De Slag van Woeringen, 5 juni 1288, coalities.

De politieke geschiedenis van het gebied kenmerkt zich door voortdurende verschuivingen. In de Franse tijd werd het Nederlands als officiële taal vervangen door het Frans (overheid) en Duits (kerk). Het 1815 (Congres van Wenen) werd het hertogdom werd opgesplitst. Grote delen kwamen bij de Nederlanden (later België), terwijl Eupen en Walhorn aan Pruisen werden toegewezen. In 1839 zorgde de definitieve grens tussen België en Nederland voor een cultureel isolement

van de Limburgstalige gebieden in België, wat leidde tot verdere verfransing of verduitsing. Na de Eerste Wereldoorlog werd Eupen door het Verdrag van Versailles aan België toegewezen.

Historische Achtergrond

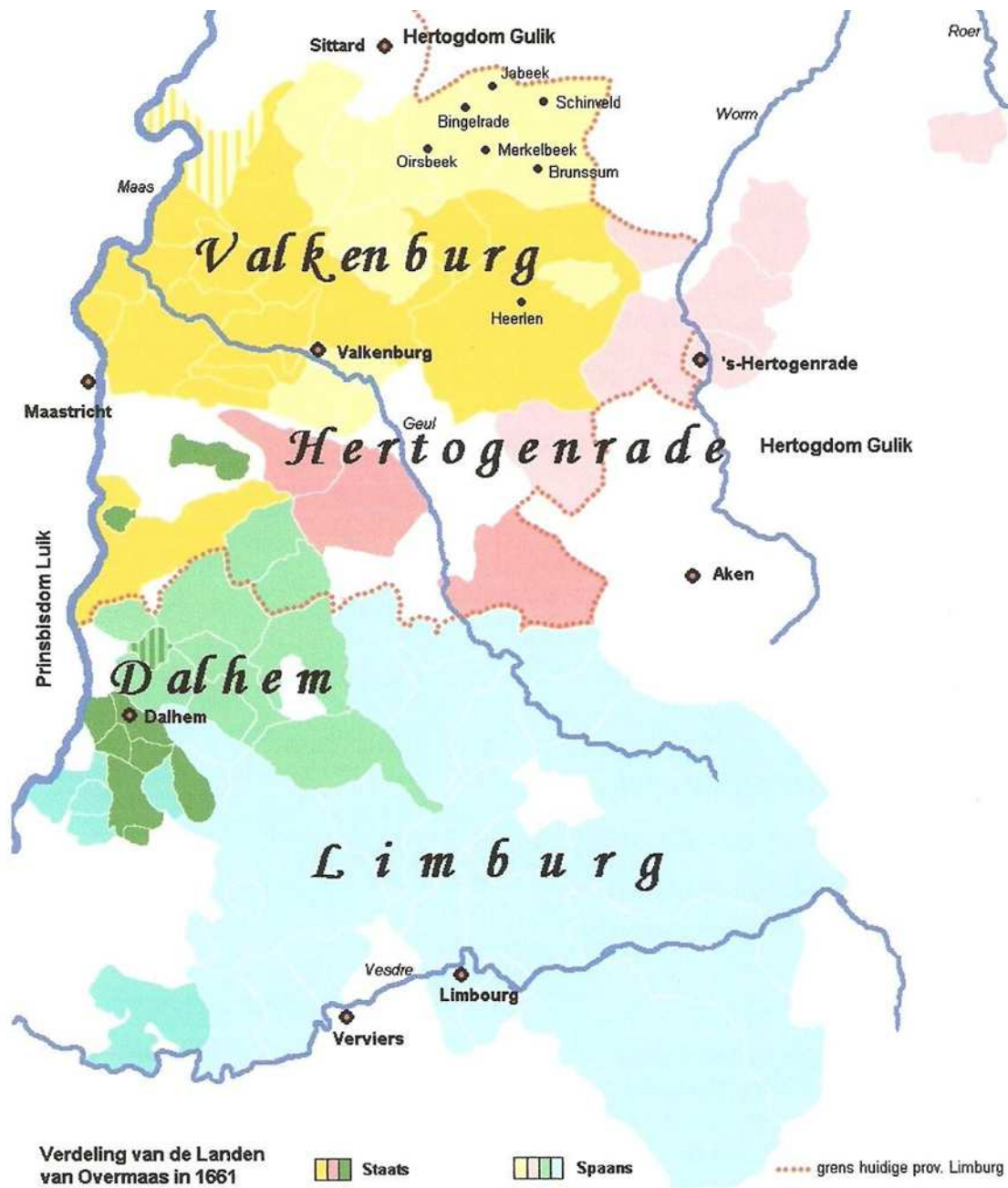
Het Hertogdom Limburg kende vroegere bewoning door Eburonen, Alamannen en Franken, maar dat had weinig blijvende betekenis, behalve dat de Germaans-Romaanse taalgrens het gebied doorsneed: Eupen en St. Vith werden Germaanstalig, Malmédy Romaans. Deze grens bleef grotendeels onveranderd.

Vanaf de vroege middeleeuwen vestigden Neder-Franken zich in het gebied. Langs belangrijke Romeinse wegen ontstonden Frankische nederzettingen en koninklijke hoven, waaronder Baelen en Eupen. Eupen ontwikkelde zich als een Frankische nederzetting aan het water en breidde zich later verder uit. Ook omliggende plaatsen hebben een Frankische oorsprong: Oipen, in het dialect Oepe, de 'plaats aan het water' (vgl. het district Oe = Au), een oude nederzetting van Neder-Franken op de Hostertbache (marktplaats).

Woonplaatsen: Dalheim (Dolhain), Raeren (Rohrheim), Lontzen (Lonsheim), Montzen (Mundsheim), Walheim etc. Welkenrath (ontginning van Wilko), Raborath, Nöreth (Neue Rodung), Overroth (Obere Rodung), Nereth (Niedere Rodung).

Politiek behoorde Eupen van 1061 tot 1792 tot het Graafschap en later het Hertogdom Limburg. Het deelde de historische lotgevallen van Limburg, waaronder de verbondenheid met Brabant, Bourgondië en Spanje. Na het verdrag van 1661 bleef

Eupen deel van het Spaanse Overmaas, tot de Franse bezetting in 1792.

Door het verdrag van Versailles en 'Nieuw-België' werden na de Eerste Wereldoorlog de voormalig Pruisische gebieden Eupen en Malmedy aan België gehecht als oorlogsschadevergoeding. Deze regio werd ook wel 'Nieuw-België' genoemd, terwijl aangrenzende gebieden die al Belgisch waren 'Oud-België' werden genoemd.

De Taalkundige Complexiteit

De regio ligt op het snijvlak van de Romaanse en Germaanse talen. De tekst onderscheidt verschillende taalgroepen:

Limburgs/Platdiets. Gesproken in de noordelijke gemeenten (o.a. Eupen, Welkenraedt, Aubel). De Uerdinger- en Benratherlinie markeren hier de subtiele grenzen tussen Nederlandse en Duitse dialectinvloeden. Ripuarisch en Moezelfrankisch dialecten in respectievelijk Raeren en Sankt Vith. Het Frans/Waals. Dominant in Malmedy en Weismes.

Taalpolitiek en Verval van Dialecten

Het lokale dialect (het 'Platt') is in de loop der jaren sterk achteruitgegaan. Dit komt door: Onderwijs en media, de opkomst van standaardtalen en historische trauma's. In mei 1940 annexeerde nazi-Duitsland het gebied. Hoewel de bezetter met propaganda probeerde de bevolking te overtuigen van hun 'Duitse identiteit', stuitte dit op veel verzet. De bevolking reageerde op de annexatie en de harde Duitse discipline door juist meer Frans te spreken of vast te houden aan hun eigen identiteit. In september 1944 bevrijdden de Amerikanen de regio, waarna Eupen definitief Belgisch werd.

Duitstalige Gemeenschap: Negen gemeenten (o.a. Eupen, Sankt Vith) met eigen bevoegdheden binnen het Waalse Gewest.

Faciliteitengemeenten: Gemeenten met een anderstalige minderheid hebben speciale taalregelingen (bijv. Malmedy is Franstalig met faciliteiten voor Duitstaligen).

De huidige situatie

In 1962 werd de taalgrens definitief vastgelegd. Dit leidde tot een verdere marginalisering van de lokale dialecten: De **Platdietse streek** kwam bij het Franse taalgebied. De Voerstreek kwam bij het Nederlandse taalgebied. Eupen werd het centrum van het Duitse taalgebied. Sinds 1970 geniet de Duitstalige Gemeenschap een grote mate van autonomie binnen België. Sinds de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw is de regio bestuurlijk verdeeld om de taalrechten te beschermen.

Geografie en Economie

Geografisch vormt het gebied (Hoge Venen, Eifel en Ardennen) één geheel zonder natuurlijke grenzen. Historisch was de regio economisch belangrijk door de lakenindustrie, die in de 17e en 18e eeuw voor grote bloei zorgde in steden als Eupen. De vele grenswijzigingen werden in de dissertatie vaak bekritiseerd als 'onnatuurlijk', waarbij economische belangen (zoals de ruil tegen de Kaapkolonie in 1815) zwaarder wogen dan de eenheid van het volk in het zuiden.

Historische Context en Verfransing

De regio hoorde historisch bij het Hertogdom Limburg. Door de eeuwen heen is de taal verschoven: Sinds de 14^e eeuw verfranst plaatsen als Jalhay en het stadje Limbourg. De Wereldoorlogen waren het grote kantelpunt. Voor 1914 was de kerk- en schooltaal in veel dorpen nog Duits. Na de oorlogen (vooral na 1945) keerden de bewoners zich uit patriottisme af van het Duits en het daarmee geassocieerde Platdiets. Men koos voor het Frans om afstand te nemen van de bezetter. Tijdens de Tweede Wereldoorlog annexeerde nazi-Duitsland het gebied.

De poging om de bevolking te overtuigen dat zij ‘bevrijde Duitsers’ waren, mislukte; het verzet en de verdere verfransing namen juist toe.

De Taalgrens van 1962/1963

Bij het vastleggen van de officiële Belgische taalgrens werd de Platdietse streek ingedeeld bij het Franse taalgebied (Wallonië).

Slappende faciliteiten: Omdat er nog veel dialectsprekers waren, werd de mogelijkheid opengehouden om Nederlandse of Duitse faciliteiten in te stellen als de bevolking daarom zou vragen. Dit is voor het Nederlands nooit officieel gebeurd.

Huidige situatie: In grensgemeenten neemt de Duitstaligheid weer toe door een instroom van bewoners uit de regio Aken en de Duitstalige Gemeenschap.

Frins (2006) komt met de volgende getallen:

Gemmenich	100%
Membach	95%
Sippenaken	90%
Bleiberg	80%
Welkenrat	80%
Montzen	75%
Homburg	75%
Moresnet	70%
Baelen	65%
Kapell	55%
Klause	45%
Aubel	15%

Gebruik van het dialect anno 1974 in de platdietse streek.

Toekomstperspectief

Hoewel Wallonië het Platdiets erkent als regionale taal, neemt het aantal sprekers gestaag af. De dissertatie suggereert dat de overleving van de taal niet zozeer afhangt van Franse erkenning, maar van grensoverschrijdende samenwerking met andere Limburgstaligen in Nederland en Duitsland.

Historische Oorsprong

Het gebied werd al vroeg bewoond door Franken. Plaatsen als Baelen en Büllingen waren Frankische koninklijke hoven. Veel dorpsnamen die eindigen op *-heim* (zoals Stockem, Lontzen en Montzen) getuigen van deze vroege nederzettingen.

Hertogdom Limburg: Eupen en omstreken behoorden van 1061 tot 1792 tot het Hertogdom Limburg. Het deelde de lotgevallen van de Nederlanden onder Bourgondisch en later Spaans/Oostenrijks bewind, totdat de Fransen in 1792 binnenvielen.

Taalkundige Grenzen en Dialecten

De dissertatie benadrukt dat de officiële staatsgrenzen niet overeenstemmen met de natuurlijke taalgrenzen, bijvoorbeeld de Benratherlinie. Dit is de belangrijkste isoglosse (taalgrens) die het gebied doorsnijdt. Het scheidt de Limburgse (Nederfrankische) dialecten van de Ripuarische (Middelduitse) dialecten. Opvallend is dat Eupen historisch gezien aan de ‘Limburgse’ kant van deze lijn ligt. Het Drielandenlimburgs: Filologen (zoals Jean Frins) beschouwen de dialecten in de regio Aken-Maastricht-Eupen als een zelfstandige taalvorm met unieke grammaticale kenmerken (zoals het specifieke gebruik van het wederkerig voornaamwoord *sich*).

Bestuurlijke Indeling en Faciliteiten

Sinds de taalwetten van 1962/1963 is het gebied bestuurlijk versnipperd. Eupen, Sankt Vith en omliggende gemeenten hebben een Duits statuut met faciliteiten voor Franstaligen.

Platdietse streek: Gemeenten zoals Welkenraedt, Baelen en Plombières zijn officieel Franstalig. Hoewel ze wettelijk ‘slapende’ faciliteiten voor het Nederlands of Duits kunnen activeren, gebeurt dit in de praktijk zelden. Kelmis is Een uitzondering waar het dialect nog zeer levendig is (60% actieve sprekers), mede door de unieke historische status als neutraal gebied (Neutraal Moresnet).

Het Land van Dalhem en de Voerstreek

In het westen (Dalhem, Berneau, Weerst) vond de verfransing al veel eerder plaats, soms al in de 17^e of 18^e eeuw. Alleen de Voerstreek bleef grotendeels Nederlandstalig, wat later leidde tot grote politieke spanningen toen dit gebied bij de provincie Limburg werd gevoegd.

Het Platdiets of Drielandenlimburgs is een uniek cultureel erfgoed dat onder druk staat door verfransing en modernisering. Hoewel Wallonië het in 1992 erkende als regionale taal, lijkt de toekomst van de taal vooral te liggen in grensoverschrijdende samenwerking tussen de drie landen. Deze dissertatie beschrijft de fascinerende taalkundige geschiedenis van het grensgebied tussen Zuid-Limburg, de Voerstreek en Aken. De kernboodschap is dat het Romaans (Latijn) hier veel langer is blijven voortleven dan in de omliggende gebieden, wat tot op de dag van vandaag zichtbaar is in plaatsnamen.

Het Romaanse 'Taaleiland' Aken-Vaals

Terwijl grote delen van Limburg al in de 5^e eeuw geermaniseerd werden, bleef het gebied tussen de rivieren de Gulp, Geul en Selzerbeek een Romaans taaleiland. Dit gebied was in de Romeinse tijd intensief gekoloniseerd en werd in de Merovingisch-Karolingische tijd door Romaanstaligen opnieuw ontgonnen. Steden als Maastricht en Aken bleven tot diep in de 8^e eeuw tweetalig. Pas toen de bisschopszetel rond 720 van Maastricht naar Luik verhuisde, verloor het Romaans in die regio zijn dominante positie.

Etymologie: Namen als historisch bewijs

De tekst voert talrijke plaatsnamen op als 'fossiel' bewijs voor de Romaanse aanwezigheid. Deze namen zijn vaak hybride (een mix van Germaans en Romaans):

Romaanse invloeden: Er bestonden vroeger 'Romaanse taaleilanden' (zoals Aken-Vaals), wat nog zichtbaar is in plaatsnamen zoals Sippenaken (uitgang op *-iacas*) en toponiemen die afgeleid zijn van het Latijn (bijv. Vijlen van *villare*).

De uitgang *-iacas*: Namen zoals Sippenaken, Slenaken, Pesaken en Beutenaken wijzen op een Gallo-Romeinse oorsprong.

Latijnse wortels hebben:

Vijlen, Nijswiller, Wahlwiller: Afgeleid van *villare* (behorend bij een landgoed/villa).

Holset: Afgeleid van *hulisetum* (hulstbos).

Schweiberg: Afgeleid van *excavatum montem* (uitgeholde berg/holle weg).

Terziet: Afgeleid van *rausetum* (riet).

De migratie vanuit Namen (Malonne)

Een opvallende theorie in de tekst (van de onderzoeker Tummers) is de link met de streek rond Namen. Er zijn sterke parallellen tussen plaatsnamen in Zuid-Limburg en de omgeving van Malonne (bij Namen). Namen als Mechelen, Malensbos en Melleschet zouden zijn meegenomen door migranten uit Malonne die de natuur in hun nieuwe woonplaats vernoemden naar hun thuisstreek (zoals het bos *Marlagne* en het riviertje de *Landoir*).

De uiteindelijke Germanisering

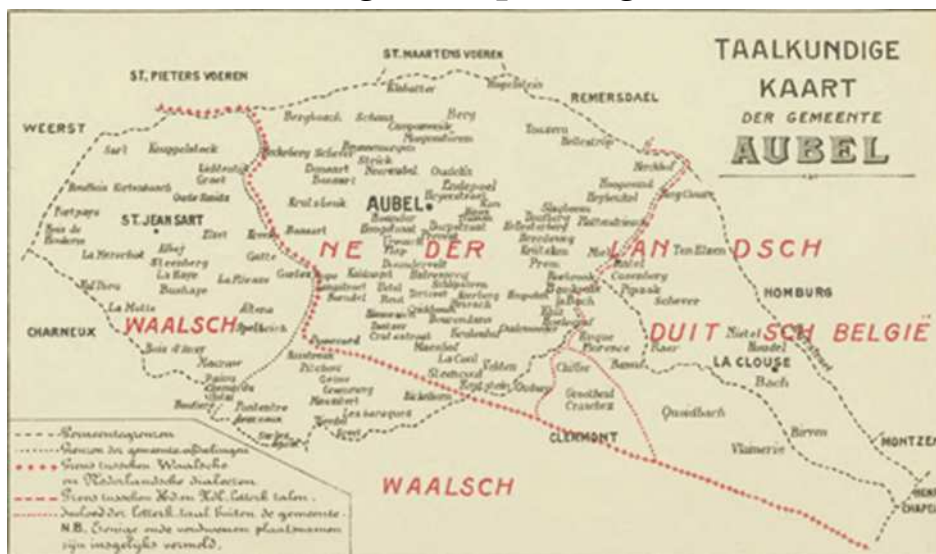
Hoewel er in de 7^e eeuw nog sprake was van een ‘herromanisering’ (een opleving van het Romaans), was dit niet blijvend. De definitieve omslag naar het Germaans (de voorloper van het huidige Limburgs/Duits) vond in het gebied Aken-Vaals pas plaats in de 9^e en 10^e eeuw. Dorpen zoals Epen en Gulpen waren in die overgangⁿsperi^ode lange tijd tweetalig.

De ‘Kunstmatige’ Grenzen

De tekst stelt dat de huidige taalgrenzen in de regio (de verdeling tussen het Duitstalige Eupen, de Franstalige Platdietse streek en de Nederlandstalige Voerstreek) kunstmatig zijn. Zodra de inwoners dialect spreken, verstaan ze elkaar moeiteloos. Het Drielandenlimburgs bundelt de grensdialecten die in elk land een marginaal bestaan leiden, maar taalkundig gezien één geheel vormen.

Kelmis: Het Bolwerk van de Volkstaal

Een opvallend contrast in de tekst is, zoals gezegd, de positie van Kelmis tegenover buurgemeenten zoals Aubel. Kelmis: Dankzij de historische status als neutraal gebied (1815-1919) is het dialect hier springlevend; ruim 60% van de inwoners spreekt het actief en het is zelfs toegestaan in de gemeenteraad. Aubel: Hier spreekt nog slechts 10% het dialect, al is er sprake van een voorzichtige heropleving.

De 'Verfransingsmachine' in de Overmaas

De regio Overmaas (van Moelingen tot Eupen) is historisch een menggebied van Nederlandse en Duitse dialecten. Sinds de 19^e eeuw is dit gebied echter onderhevig aan een sterke verfransing. Vooral na 1830 en na de Tweede Wereldoorlog (door anti-Duitse sentimenten) werd het Frans de dominante cultuurtaal. Taalfossielen vinden we in dorpen als Berneau (Beerne), Bombaye (Bolbeke) en Warsage (Weerst). Hier is het Limburgs vrijwel verdwenen, maar leeft het voort in toponiemen. Een voorbeeld is de straatnaam *Stécoule*, afgeleid van het Limburgse *Steenkuil*.

Spanning tussen Volkstaal en Wet

Volgens de *Syndicat d'Initiative des Trois Frontières* ligt de kern van het probleem bij de Belgische taalwetten. Wetgevers verwarren de volkstaal (het dialect) met de instructietaal (de officiële taal op school). In gemeenten als Plombières en Welkenraedt weigert men vaak officiële taalfaciliteiten in te stellen, maar in de dagelijkse praktijk is de bevolking meertalig en accepteert men elkaars taal zonder problemen.

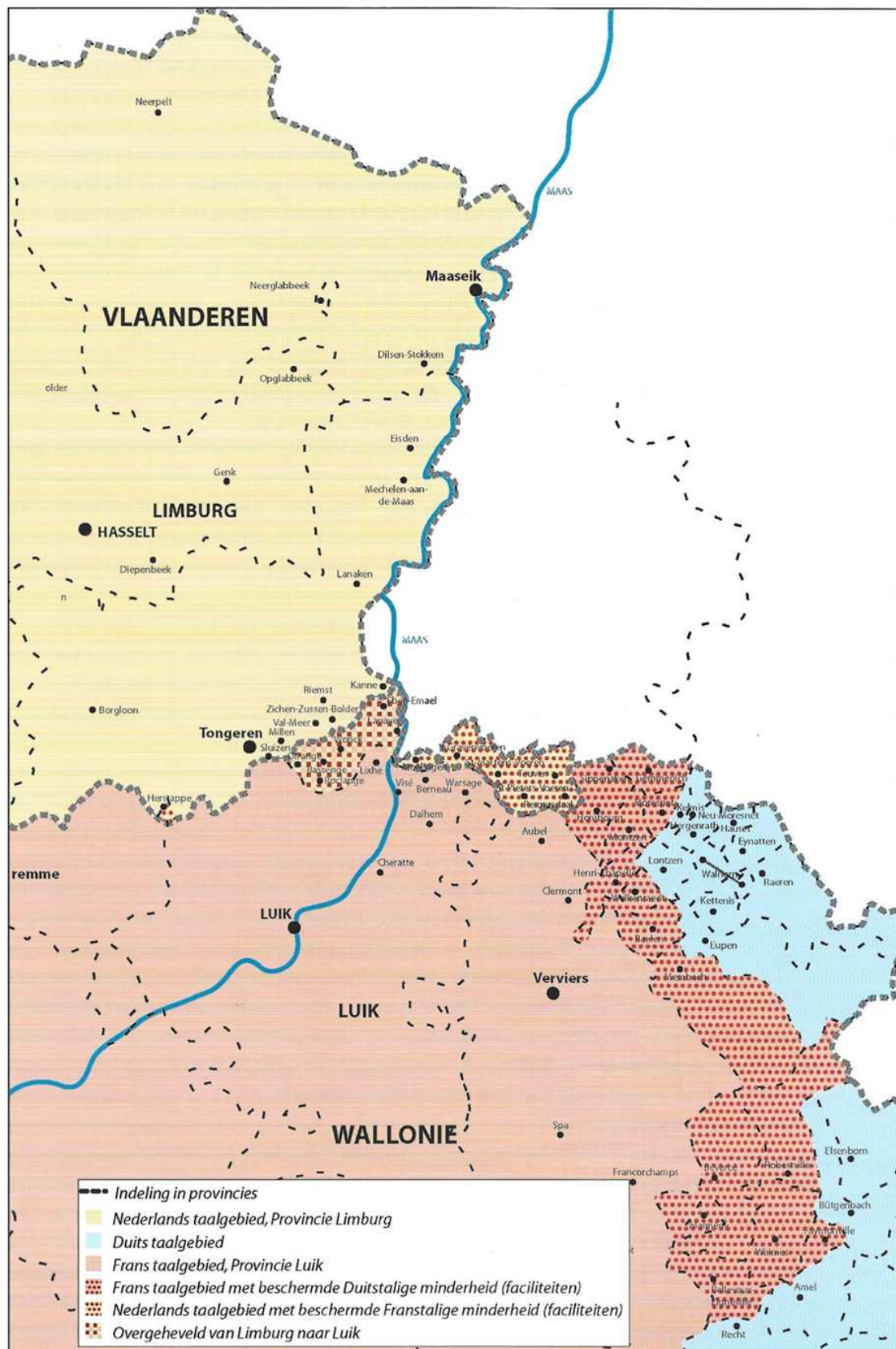
Geografie en Oorsprong van de Voerstreek

De Voerstreek is een Limburgse exclave met een unieke ligging. Het grenst niet aan de rest van Belgisch-Limburg, maar wordt omsloten door de provincie Luik (B) en Nederlands-Limburg (NL). Het gebied was een belangrijk centrum onder de Karolingers (nabij Aken) en was later verdeeld tussen het Graafschap Dalhem en het Hertogdom Limburg. Pas in de Franse tijd (1795) werd de streek administratief bij Luik ingedeeld, een beslissing die tot 1963 standhield.

De Taalproblematiek. Volkstaal vs. Cultuurtaal

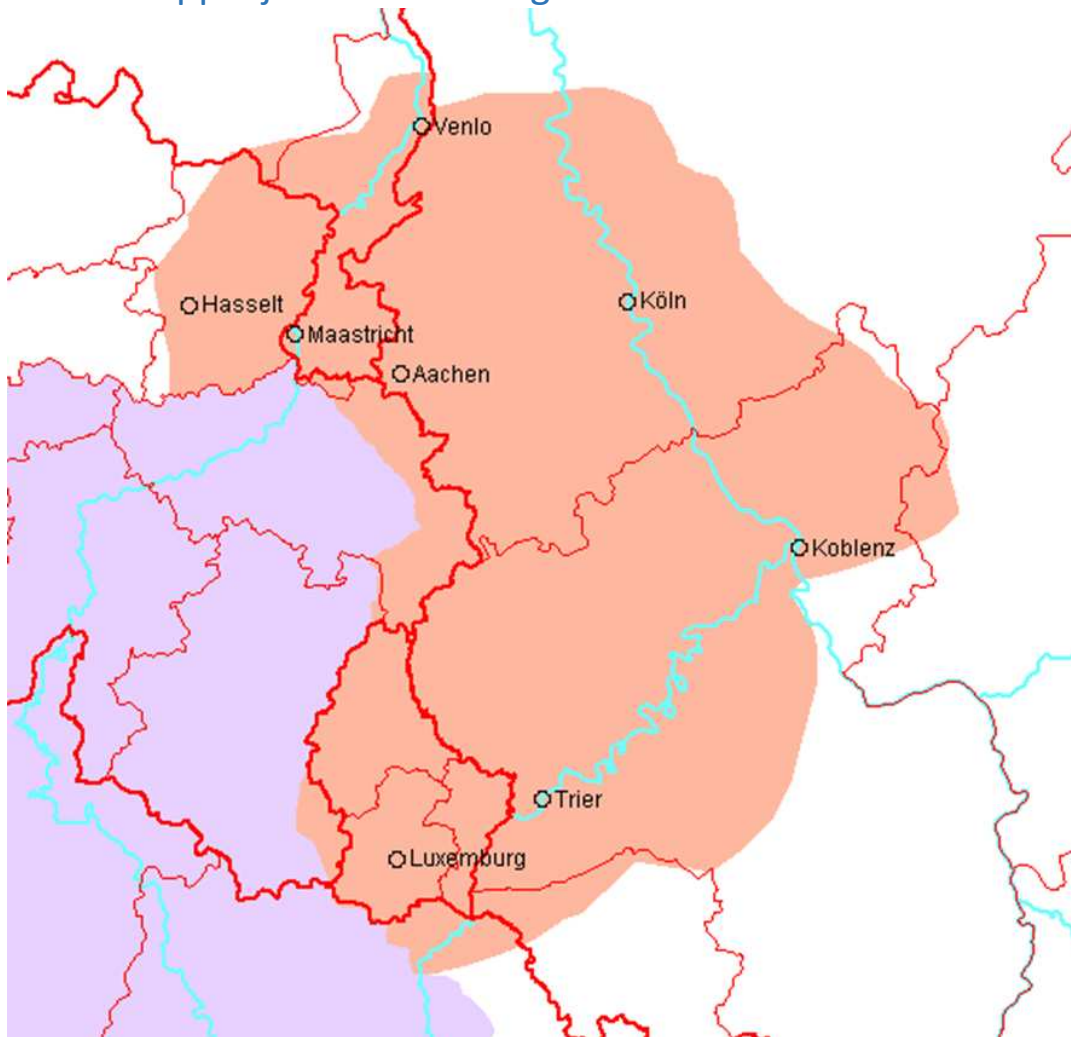
Van oudsher spreken de inwoners Limburgse (Germaanse) dialecten. Echter, door de economische en sociale dominantie van Luik werd het Frans de taal van de elite en de sociale ladder. De omstreden telling van 1947 toonde plots een Franstalige meerderheid, wat leidde tot grote twijfels over manipulatie en uiteindelijk de vaste vastlegging van de taalgrens.

De Breuklijn van 1963

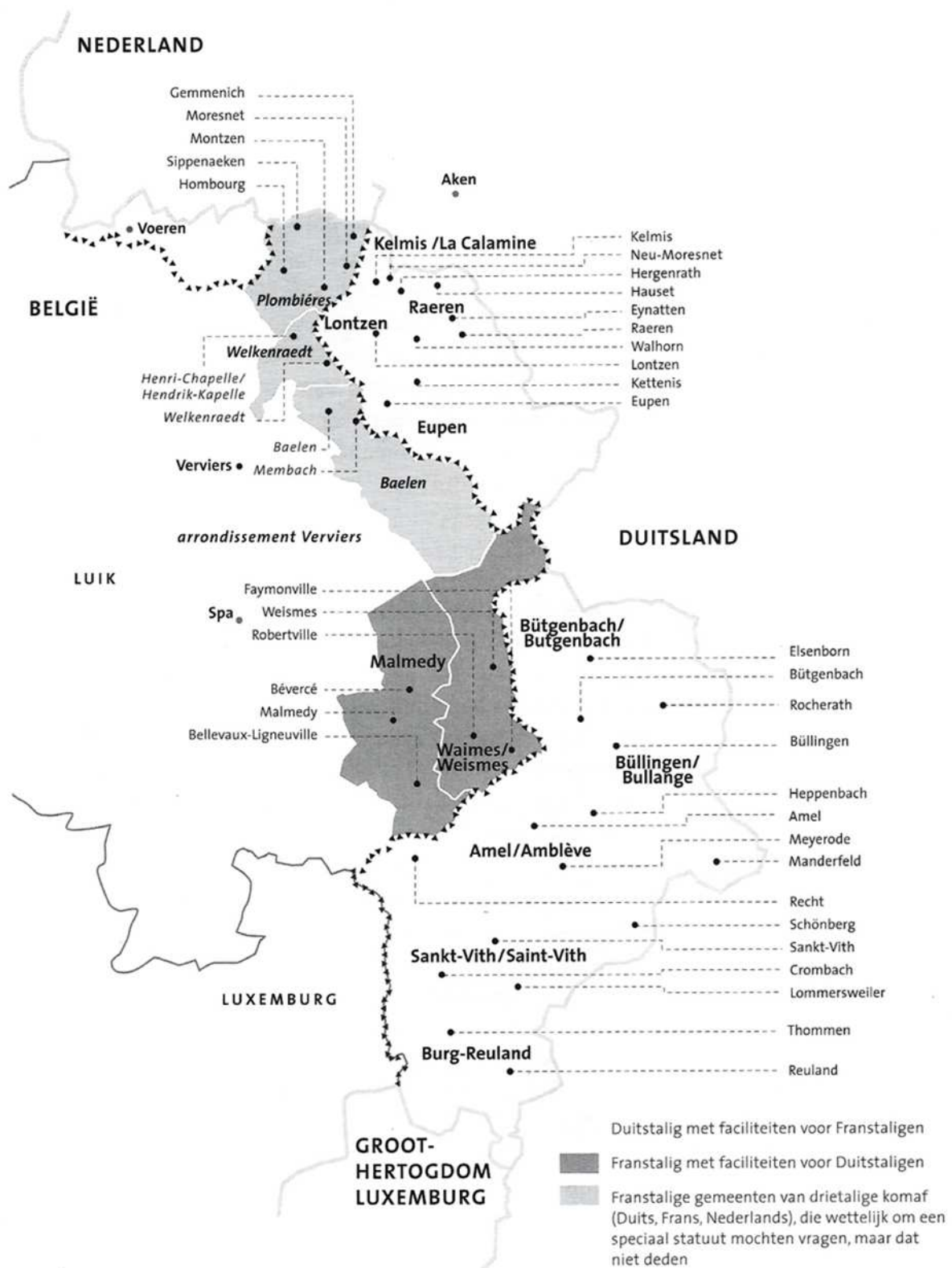
De Grote Ruil: In 1963 werd de Voerstreek officieel overgeheveld van de provincie Luik naar de Vlaamse provincie Limburg. Dit was onderdeel van een politieke ruil waarbij de Franstalige gebieden *Komen* en *Moeskroen* naar Wallonië gingen. De zes dorpen werden officieel Nederlandstalig, maar kregen faciliteiten voor Franstaligen.

Maatschappelijke Verscheuring

De taalstrijd drong diep door in het dagelijks leven, gesymboliseerd door de strijd tussen twee kampen: De Piejkvotten (Flaminganten) en de Roemelen (Francofonen). Deze rivaliteit leidde tot gesplitste families, concurrerende

harmonieën en zelfs de val van de federale regering in 1987 en een sociale breuk.

Het taalgrenstracé in Waals Oost-België